

QK.217.5

Xb
1263

ADMONITIO
SCHOLASTICA ET NECESSARI.
PRO DEFENSIO NE LEGITIMA ADAMI CRA.
TONIS NORTHVSANI Pastoris & Superintendentis
Ecclesiae Calbensis ad ripas Salæ.

DE STRENA
SCHOLASTICORVM SOTE-
ROPOLITANORVM, DE QVE LOGICA IPSORVM NO-
VA, ET RECENS NATA IN SCHOLA ZERVESTENSIL
eius lumen nec Aristoteles, nec Plato, nec Socrates, nec Alexander Athenis Pro-
fessor Imperatorius, nec reliqui Aristotelici organi interpretes, nec Raymundus
Lullus, nec Petrus Hispanus, nec Rodolphus Agricola, nec Cæsarius, nec Melanchla-
thon, nec Ramus, nec Perionius, nec Hyperius, nec Strigelius, nec Crusius,
nec Chyträus, nec Schola ulla, nec homo omnino
ullus uiderat antea.

Accessit Eiusdem Διεκδικησισ.
IN CRIMINATIONEM ET CALVMNIAS VA-
nissimas Gregorij Bersmanni.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

GERAPOLI Anno D. M. XCI

GERMANY

PRAECEPTORIBVS
SCHOLARVM PIARVM
ET STUDIOSÆ IUVVENTUTI

EV. STÄYEV.

RNATISSIMI VIRI ET ADO-
lescentes bonarum artium atq; liberalissima-
rum disciplinarum cupidissimi, D E V M
tōv καρδιογνώστως & conscientiam testor, inui-
tum me pertractum ad hanc scholasticam ade-
monitionē, & ad strenæ Soteropolitanæ refutationem. Non
enim me latet, quam iniquos habeat vita scholastica censores
passim, quos ego in contemptum nostri ordinis initare nolim.
Verum cum Alazon ille Gregorius Bersmannus, a me neq;
verbo neg, gestu Iesus vñquam, non semel tantum, sed bis
ter vñ conatus sit publicè emissis pasquillis famam meam, ex-
istimationemq; elevare, nec potuit sedari eius intemperies,
Responso meo pio & modesto: Verum ea ipsa pietate & mo-
destia mea in rabiem & furorem planè conuersus est, qui pos-
tui aliter, quam vt semel stulto responderem prostultitia sua,
ne sibi videretur, pulchre sapiens. Vos autem omnes & sine
gulos oro atq; obtestor ne quicquam istorum, qua in Bersman-
num dicuntur vobis, aut toti scholastico ordini dictum pute-
atis. Scio enim pias scholas esse sanctas officinas D E l, in quo-
bus iuuentus tenera educatur & informatur in vera pietate,
liberalium artium & linguarum honestarum studio, & mo-
ribus probitatu, vt D E V S ab ipsis celebretur & ædificari.
Ecclesia possit. Vtq; politia & aconomia salutariter adminis-

A 2

strenuer

strentur, & quilibet famæ suæ, valetudinis, vitæq; ac fortunæ
rum sciat rationem habere, quoad superfuerit, donec in cœlo
stem & æternam scholam trasmigret, Eaq; propter Etsi raro
Rectoribus pijs & fidelibus æquali lance pro labore plus quam
Herculeo, redit merces: Non tamen in DOMINO labor ip-
orum inanis est. Et ipse DOMINVS merces ipsorum est co-
piosa nimis, teste CHRISTO Matt: 27. Iis ego molestias
augere non velim neq; in ipsis quicquam mihi luris sumo sed
magis multò omnia ipsis humanitatis & Reuerentiæ officia
ultra defero. Quemadmodū autem Deo & parentibus, à quib;
bus initia vitæ accepimus & præceptoribus nostris à quibus
rationem rectè viuendi percepimus, non potest reddi premium
æquivalens, ut Alexandri Magni vox habet, nunquam satis
laudata: Ita meherculé omni sceleratissimo scelere maius est,
iuuentutem studiosam informando aut negligere, aut corrumpere,
Quod cum furiose faciat Bersmannus, & tam artium
dicendi, quam impietatis exercitio suæ fidei commissis male
consulat, & exemplo noceat alijs. Iccircò vos ipsum potius
ab incepto, revocabitis, ut ad saniorem mentem & ad frua-
gem meliorem redeat, neq; se se tamancipiti prælio committat,
& negotijs immisceat alienis. Me vero meosq; pijs vestris pres-
cibus commendando. Benè in DOMINO valete. Coalbis ad ripas
Salæ. Ipsa die concordiæ, & obitus D. Martini Lutheri,
quæ erat 18. Februarij, ANNO Messiae 1591.

Adamus Crato North: Pastor,
Superintendens Ecclesiæ
Calbensis.

ADMO.

ADMONITIO SCHOLA
STICA ET NECESSARIA,
DE
STRENA SCHOLASTICORVM
ZERVESTENSIVM.

RODROMVM AMLINGITI-
cum, hoc est, mendacissimum, anno superiori
subsequuta est protestatio Amlingitica, id est,
mendacissima, intempestiva & futile nomine
Anhaltinensium Ecclesiastarum. Ad utrumque
scriptum, respondi pie & modeste ut res fere-
bat & occasio. Et quia ἀπλόσ ο μύθος Τῆς
ἀληθείας ἐφυ, οὐ ποιίαν δέται τὴν ἐρμηνευμάτων. Eaq; propter bon-
nis & grauibus viris de calumnij aduersariorum satis sum excusa-
tus. Fecem autem istam Τῆς διαβολίας hoc est, sectæ Amlingiti-
cae, responso alio non dignosticudo, quam quod Publius ait: Falsū ma-
ledictum, malevolum mendacium est, Kai γαρ οὐδὲν ἐρπει ψεῦδος εἰσ
γῆρας χρόνος. In explicatione controversiarum grauissimarum pīj can-
dorem & fundamenta verbi diuini animadueriunt, & discussis ne-
bulis Τῆς γοκτείος quibus aduersarij legentium oculos & animos
perstringebant, atq; inuenta veritate grati acquiescunt.

Irrepserant autem in responsum posterius vernacula con-
scriptum, complures menda, Quod Typographi culpa factum esse, vel
hinc appareat, quod non tantum alicubi ἐτυμολογίᾳ quadam, vitiosè
impressa sint, ut calumniant & negant, quod in αὐτογράφῳ fuit ca-
lumniantur & negant, & id genus alia: Verum etiam sensus & mens-
criptionis bis, tervè ita depravata fuit, ut pro affirmativa negatio
legatur, & pro negativa, affirmatio. Quin & à calce libri cum spa-
zium non deesset, tamen resecta sunt, quæ graui de causa adieceram
ex historia Patriarchæ Ioseph, qui Gen. 50. fratribus inquit: Ihr ges-

Dachte es böse zumachen / Gott aber gedachte es gut zumachen / auf
das er thete wie es für augen ist / zu erhalten viel Volks / Item /
Verba Psalmus 70. Ehre Gott mich zu retten / HERREN / mir zu
heissen / Es müssen sich schamen / und zu schanden werden / die nach
meiner Seele suchen / Sie müssen zurück kehren / und gehöret
werden / die mir vbel wünschen / das sie müssen widerum zu schande
werden / die da über mich schreien da / da.

Freuen und fröhlich müssen sein an dir / die nach dir fragen /
und die dein Heil lieben / Immer sagen / hochgelobt sey Gott.

Ich aber bin elend und arm / Gott eile zu mir / denn du bist
mein Helfer und Erretter.

Mein Gott verzeuch nicht.

Hab monere initio debui, ne apud bonos ea culpa mihi impute-
tur. Quod si, Aduersarij pro more inde arripuerint nouam calum-
niandi & consiliandi materiam, hoc ita, prudens lector astinet.

Das sie gern etwas bessers schrieben / so zu erhaltung ihrer erregt
einen Disputation dienen möchte / wenn sie es wüsten / Interim ludos
agunt / Sperren den Leuten das Maul auf / mit solcher Holzspie-
ren / Als die Lotterbuden / und die ihres gleichen sind / die haben lust
und wolgesunken dran.

In primo responso obiter tantum monueram, cornutum esse
Syllogismum istum, & scopas dissoluias, qui argumento tamen ipsis
videtur, A hilleo conclusus In Taurib: p. 71. Nam ad primam
Figurem cum sit accommodatus, nulli tamen modorum eius Figura
conuenit. Quia scilicet, assumptio in Syllogismo Amlingitico Negativa
sit, quam ratio preceptorum exigebat affirmatis amesse.

Hinc nouum mihi & quidem Scholasticum cum ipsis certamen
exoritur in arte logica, ubi (ut solent) triumphantum canunt ante vi-
ctoriam, mibig ferulas & verbera, que meruere ipsi minitantur οι
γάρ πνέοντες μεγάλα (ut est in Euripidis Andromache, citante, Sto-
baenfer: 22.) Τόσο κρείσσων λόγος πικρώς φέρεται τῶν ἐλαττόνοντων.
Qui autem spirant, & valde sunt inflati, iij meliores sermones audire
ab inferioribus agri ferunt.

Protrus

Protrudunt autem scholasticos personatos in arenam, qui hanc pugnam mecum depugnant. Sed ipse Dominus Magnificus suum postea adiunctis versibus, nomen apponit, quem ego qui vir sicut, & quam probus, non nisi ex famosis ab ipso editis ligellis, & ex hac strenua noueram, neque unquam vel verbo vel gestu, eum offendisse potui. Et me hercle proteruum ait, εἰ τοῦτον οποτετ homini inesse ingenium, qui ut possit se immiscere alienis negotijs, & aliquid esse veluti Saul inter Prophetas Domini, oder vielmehr als ein erkaufster Fasnachts Narr, non solum Beatam animam de Ecclesia Christi optimè meriti Dr. D. Martini Kemnijs, postquam, rebus humanis exempta est, mendacijs suis inuoluit, sed & alijs qui adhuc sunt in viuis ut D. Chytrao, Selneccero, indignè insultat, tanquam Mulus ingratius, me vero in primis petit, Alazon, furore Orio, & somnias sibi de me, nescio quid non facinoris; & quod discendo nondum cognoverim Formas Dialecticas Syllogismorum, & quod, vel ignoranza vel incuria lapsus, vel iracundia præpeditus non animaduerterim, quod sit subiectum, quod prædicatum, propositionis. Mirus sannus & sarcasmis hic abundat, ut recte cum pernörit qui ita describit hominem.

ORCIVS ex ORCO sua dictat crimina NANO

In, nil promeritum tale, CRATONA, menam.
NANVS erat ferulis, & duro verbere dignus,

BERSMANNVS, talpa ræcior in proprijs,
Artis id esse iubet, quod erat tamen ἄλογον augens

Exemplo pueros, Τὴπολυπράγμοσύνη
Totus is est scelus, est & vespertilio totus,

Ut qui BERSMANNO non bonus, ille bonus.

Nā αἰχνοῖς θαρραῖς αἰχναὶ καὶ διδασκεται id est, à turpibus turpia addis-
sur, Hac illa tanto fastu agit, tantoq[ue] abuso scholas sua, ut non mirū sit
sive;

si ei in primis quasi incunabulis tam peruersa informatione proram aliquam affricando inducat, que prohibeat pios parentes, quo minus in istum modum, impietatis, columnarum, obscenitatis, mendaciorum, sophistices & famosorum libellorum officinam suos erudiendos concrēdant liberos, quod tamen citra ignominiam urbis & Scholæ, fessentis tam atrox iugum iniquissimi præceptoris, dictum velim.

At vos adolescentes studiosi, quos paternè alloquor, & quorum ætas adhuc tenera est, non addiscatis eas artes, ea studia non amplectimini, quorum vos pudeat in senecta, quibus descendis plus laboris sit impendendum, quam fuerat in percipiendis. Quod si felix aliquandiu est cuiusdam impietas, quanto felicior futura est, in eudænia, μετ' αὐταρκείασ, φιλησύχια, ηγή καλοκαγαθίασ studium, Hac vobis in culcasse oportuit. Nunc, unde digressus eram, redeo.

Quod igitur ad ipsum accusationis caput attinet, si quis sic cupidus cognoscendi non quid in controvërsia enata vel vere vel falso dicatur, sed quam firmus, quam legibus Dialecticus sit accommodatus Syllogismus.

Agite videamus primum, quid sit id, quod in questionem veniat, tum conspicetur facile non quid Gramatico sit subiectum & prædicatum, sed quid Dialecticus loco subiecti & prædicati ponendum censeat, & quo argumento primi istius Syllogismi Autores sententiam suam concludant.

QVÆSTIO AVTEM EST DE

hac Propositione.

AN liberi Turcarum, Iudaorum & Ethnicorum incredulorum sint Bantizandi, vel an habeant ius utendi Baptismo, vel ut Germanica ad verbum exprimantur, An illis competit sigillum fæderis, Oder wie sie es ausreden / Ob der ungleubigen Türcken/ Jüden/oder Heiden Kindern/ die heilige Tauffe/ Als das Siegel des Gnadenbundes Gottes gebühre Tauffb: Pag: 71, oder sich dessen anzumassen haben/ Pag: 64.

Hie

Hic non ponitur ab auctoribus Syllogismi, vox sigillum loco subiecti ut patet & garris strena supposititia. Sed locum subiecti obseruantur haec verba, Liberi Turcarum, Indorum & Ethnicorum, & queritur an illi sint baptizandi. Das ist, ob jnen die Tauffe gebühret vnd ob der Türcken/ Jüden vnd Heiden Kinder sich der Tauffe anzumassen haben / Questionum predicatoris Anhalt in conclusione negative, & loco medij termini assumunt: Non comprehendi infidere, quod falso strena ad determinationem predicationis restringit. Syllogismus autem Forma & prima auctoratio talis est.

Wer im Bunde der gnaden nicht begriffen/dem gebühren auch nicht die Siegillen des Gnadenbundes.

Die Kinder der ungleubigen Jüden/ Türcken vnd Heiden sind im Gnadenbundt Gottes nicht begriffen.

Derhalben gebühret ihnen auch nicht die heilige Tauffe/ als das Siegel des Gnadenbundes / welches sic pag. 64. also erkennen / das sic sich der Tauffe nicht anzumassen haben.

Hunc Syllogismum ad Pontem Afinatum (ut petit Strena) si deducamus, & paries eius dispiciamus, apparet eum constare.

Propositione
Antecedente Assumptione
Consequente, Complexione Vt: P. Ramus nominat. aut. ut noster Philippus.

Maiore

Minore &

Conclusione.

Nunc argumentum seu vinculum videte conclusionis, quod nobis vocant medium terminum. Verum ne videamur cum Ram. si in arte Logica dicitur (ut falso dicitur eius logicam artis imper. non existimari) & ut ab omnibus etiam Ramae Dialetica ignoraris intellegatur, & suo Syllogismum pro merito depeexamus, Id est, andenus fuerit Praceptor communis. Is membrum Syllogismi principaliter partitur & dividitur.

Maior terminus est, qui tantum in prima propositione ponitur,
& tribuitur postea subiecto conclusionis.

Minor terminus est, qui tantum in secunda propositione ponitur.
& est is, de quo quæstio est, de qua in conclusione pronunciatur.

Medius est, qui bis ponitur ante conclusionem. Quia est vinculum duarum propositionum, & causa quare subiectum & prædicatum in affirmativa conclusione iungantur & quare in negativa distrahabantur. Haec tenus Dn. Philippus.

Resolutione itaq; syllogismi facta, Maiorem terminum constituunt
haec verba:

Der hat sich des Siegels des Gnadenbundes (der Tauffe)
nicht anzumassen.

Quia haec verba (ut simpliciteribus rem crassè depingamus) in
propositione maiore posita, tribuntur deinde subiecto conclusionis.

Minorem terminum haec verba continent.

Der Jüden Türcken/vnd vngleubigen Heiden Kinder.

Hac enim ratiōne in secunde propositione ponuntur ante conclusionem, & sunt id ipsum de quo quæstio est, de qua in conclusione pronunciatur.

Medium terminum exhibent haec verba, Zm Gnadenbunde:
Gottes nicht begriffen sein. Bis enim ante conclusionem posita, sunt
vinculum duarum propositionum, & causa, quare subiectum & prædicatum, in affirmativa conclusione iungantur, & quare in negativa distrahabantur. Hinc porro constat, Quia in syllogismo proposito, quem Achilleum isti iactant, conclusio est negativa, propositiones premissas vi negationis seiungi & distrahi, hoc pacto:

Das der Jüden Türcken/vnd vngleubigen Heiden Kinder
sich der Tauff NICHT anzumassen haben.

Itaq; suis syllogismis partibus & membris satis est conspicuus.

Atat: Hec duo mihi prægrandia cornua ostentat Achilleum iste
quibus tristia quaq; minitatur accendentibus: Primum est medietate
mini collocatio. Alterum significatio multiplex.

D E

DE COLLOCATI^EN^M M^E

DII TERMINI.

Qui primi huius syllogismi fuerunt Authores, ita dispositi sunt eius formam, ut medius terminus esset subiectum in *Maiore*, & prædicatum in *Minore* propositione Tausse: pag: 71.

Wer im Gnadenbunde Gottes nicht begriffen ist / dem gehöhret nicht des Siegels des Gnadenbundes (der Tausse) sich anzumassen.

Der Jüden / Türcken / vnd vngleubigen Heiden Kinder / sind im Gnadenbund Gottes nicht begriffen.

Darumb gehöhret der Jüden / Türcken / vnd vngleubigen Heiden Kindern nicht des Siegels des Gnadenbunds / der Tausse sich anzumassen.

Et quoniam faciuntur Authores esse syllogismum Anabaptistis, eam, sicut omni conatu annuntiunt eam defendere in dem Tausse: p. 64. 68. & in Srena.

Hic subiectum Maioris fit prædicatum in minore & quia à genere ad speciem procedit argumentatio ut propter genus aliquid de specie (von der Jüden / Türcken vnd vngleubigen Heiden Kinder) dicatur, manifeste conspici potest, speciem in genere inclusam esse. Hæc syllogismus ad primam figuram esse accommodatus.

Verum enim vero quatuor sunt Modi in prima syllogismorum figura, directè concludentes, quoru^m duo concludunt uniuersaliter, reliqui duo particulariter, Aig. utrobiqu^s alter affirmat, alter negat. Assumptio autem siue Minor propositio in modis singulis est affirmativa, siue affirmet uniuersaliter, siue particulariter. Et locutiones indefinitæ non munquam universali equipollent. Interdum etiam particulariter. Et sunt docendi gratiâ Modis attributa hæc nomina BARBARA CELARENT, DARII, FERIO. In quibus,

Significat A Uniuersalem Affirmatiuam
E Uniuersalem Negatiuam
I Particularem Affirmatiuam
O Particularem Negatiuam.

Nisi ergo applicatio contraria,

B 2

Wer

Wer im Gnadenbunde Gottes nicht begriffen ist / der
hat sich des Siegels des Gnadenbundes nicht anzumassen /
*Nam ut obuer̄ ετυμολογικὸν hoc interspergamus duas illas negatio-
nes volunt̄ τοσούντας vniuersali affirmatiue & quidem exclusivæ.*

Der Jüden / Türcken vnd vngleubigen Heiden Kinder
sind im Gnadenbunde Gottes nicht begriffen.

Darumb haben sich der Jüden / Türcken/vnd vngleubigen
Heiden Kinder des Siegels des Gnadenbundes (der Lause)
nicht anzumassen. *Hic Syllogismus cum prima debebat esse Figure,*
*ut constat ex dispositione Medi⁹ termini, non tamen conuenit, pri-
mo ipsius figura modo BARBARA neg, secundo CELARENT, neg,
tertio DARII, neg, tandem quarto FERIO.* *Ad figuram itaq;
huius Syllogismi plane ἀλογος ηχη ἀμορφος respondet Philippus noster.*
In prima Figura cum Minor est Negativa, nihil sequitur.
Und bis die Patroni Syllogismi wollen des Communis præceptoris
mit der Ruten verschonen.

*Nos autem precipitemus cornutum istum Amlingiticum, Anza-
baptisticum Syllogismum de ponte Asinorum, ne prima figura se se
insignibus nobilitatum venditet, facum faciens imperioribus. Atque
hactenus Petitioni strena satis factum est, quæ doceri à me cupit, qua-
ratione ad primam Syllogismorum Figuram hunc quadrare existima-
werim, nec ulli conuenire modo affirmaverim, quod luce meridianæ
nunc est manifestius.*

Præceptores itaq; suos scolastici iubeant, ut manum porrigit
ferulae, & ipsis, non mihi ogganniant, blitei, bardi, bipedes Asini,
plumbei, vnd solt man denn nicht die groben Bachanten auch in
die Schule führen/vnd inen ein gue Produce abstreichen/vnd den
Versum Catonii zum Latein einstreichen.

Turpe est Rectori, quem culpa redarguit ipsum.

Und man sole die groben Esel hawen das sie sich befärkten/
pro modestia Style Amlingitici, ex sententia decisiva Oroij Gratij.
Da heist es mit dem Domino Magnifico, Medice curuare ip-
sum &c.

Hiss

Hinc porro haud obscurè animaduerter Lector, quām inquis
oculis aspicerint Aristarchi isti, formam Syllogismi laune à me in
Responso expositam. Cum enim ad exemplum Amlingitiorum Do-
ctorum expressissim Syllogismum prima Figure his verbis:

Maior. Non comprehensis infedere non competit Sigillum
federis,

Minor. Iudeorum, Turcarum, & Ethnicorum liberi, non sunt
comprehensi infedere.

Concl: Ergo Iudeorum, Turcarum, & Ethnicorum liberis, non
competit Sigillum federis, Baptismus.

Atq; satis constaret è Germanico Syllogismo, iam roties alle-
gato, cuius locum & paginam assignaueram, comprehensis infedere
esse subiectum Maioris, quod non opus est semper Rectis casibus ex-
poni, & postea in Minore eadem verba locum obtinere prædicari:
Non possunt tamen facere, quin me suggestent, & contra suorum
predicorum sententiam & voluntatem aliud substituant subie-
ctum, nempe Sigillum. Id vero an fiat iuxta Leges Logicas & præ-
cepta de inveniendo medio termino ita indicabit Lector aequus &
candidus.

Propositio enim ab Anhaltinus predicatoribus data im Tauff-
büchlein hac est.

Liberis Ethnorum, Turcarum & Iudeorum non competit Si-
gillum federis. Vel liberi Turcarum, Iudeorum, & Ethnicorum
non habent ius utendi Sigillo federis, Baptismo, Sie haben sich der
Tauffe nicht anzumassen.

Assumunt autem loco Argumenti seu mediij termini hec verba:
Quia non sunt comprehensi infedere. Atq; tandem huiusmodi infor-
mant ac constituunt Syllogismum.

Qui non est comprehensus infedere, ei non competit Sigillum
federis.

Liberi Iudeorum, Turcarum, & Ethnicorum incredulorum non
sunt comprehensi infedere.

Ergo liberis Iudeorum, Turcarum & Ethnicorum non competit
sigillum faderis.

Hic si centum adhibeas Alexandros, Chrysippas, & Anaxagoras, Symmachosq; sexcentos non tamen vlla d' uinatrone consequi possis quod subiectum propositionis sit in voce sigillum, & quod comprehendere in fadere, pertineat ad determinationem predicati, quod est, iuxta strepam, verbum competit. Certe hic DELIO natatore opus est, qui hanc nouam artem examinandi syllogismos nobis edidisset, & nouas pro Bersmanno sanciat leges iudicij in syllogismo, quas nec ipsi illuminificati lynceus suis perspicaces predicatorum Anhaltini qui aliud subiectum, & predicatum aliud exhibebent. Quae cum à patronis, in strena reiulantur, & syllogismus è prima figura quoquo modo reductione facta, in secunda figura constituitur, an non pulchre ipsis cum clementibus suis conuenit? An non necum conuincunt predicatorum Anhaltinos inscitiae & in arte logica imperitiae, qui voluerunt Syllogismum proponere ad systema prima figuræ, ubi tamen planè est accusatos. Me vero qui monuerim istud bac ipsa res ab acroitate accusationis strenua liberat.

Collocatur autem ab Authoribus sirena in CAMESTRES hoc pacto:

C A. Sigillum faderis competit tantum ijs, qui comprehensi sunt in fadere.

M E. Turcarum, Iudeorum & Ethnicorum liberi non sunt comprehensi in fadere.

STRES. Ergò Turcarum, Iudeorum & Ethnicorum liberi non competit Sigillum faderis.

Ceterum qua hac est peruersitas & concertandi insanum studium? Excogitata est ratio reducendi syllogismos secunda & tertia figura ad syllogismos figura seu forma prima. Idq; illustranda vel confirmanda rei causa. At nunc desperata Victoria Achillaeus hic ex prima acie se se proripiens, vult in agmine secundo conspicit.

Duples

Duplex est autem cariductio. Aut enim modi secunda & tertia Figurae praeter BAROCO & BOCARDO reducuntur ad modos prima Figuræ rei illustrandæ causa. Eaqꝫ reductio ostensua nuncupatur, Aut sumitur contradic̄tio conclusionis, & ex ea fit minor aut Maior, propositio, & infertur contradic̄tio Minoris, rei confirmandæ gratia. Idqꝫ tantum sit in BAROCO & BOCARDO & dicitur reductio per impossibile.

Ha præceptiones nihil omnino habent de reductionibus syllogismorum prima Figura ad secundam & tertiam nisi satyricum circulatoria reductionis Iudicium instituentes, Sotoropolitani isti nouā nobis cudent novitatem, quam nec Melanchthon, nec Ramus agnoverit, & cuius facultatis, exemplum nullum apud probatos authores, in sacris & prophanicis literis extet.

Magna igitur impudentia vitia sua pro virtutibus logieis strena venditat. Sed & ipsam syllogismi formam & Apologia, qua eum commendanti scholastici videamus.

In secunda igitur Figura constituatur, iuxta postulata Domini Magnifici. Nam quod rem serio ita agat, indicio est, quod non Philippus tantummodo terminis uti voluit & syllogismo certum modum C A M E S T R E S assignare, verum etiam Ramae logicae acumen adiungens pulchre me constrictum & confessum putat, si ostendat argumentum in antecedente syllogismi hoc est in propositione & assumptione consequi simpliciter. Atque tandem aut subiectum esse vocem sigillum: prædicatum esse, verbum competit: At comprehendi in fædere ad descriptionem per omnia invenire prædicati. Eaqꝫ omnia ex Grammatica contra legem iustificari potest & autò deducit magna confidentia Magistraliter pronuntiat.

Sed esto nunc Syllogismus Secundæ Figure, & Raupotavrygyciæ Praeceptoris insipidam, quam probatorum logicorum àkpi Roloxyiæ scholastici pluris esse consendant. Interim & hoc nobis persuadet

persuasum firmamq; sit, nullum in artibus documentum esse recipiem-
dum quod ab usu & experientia bonorum exemplorum obseruatum
& inductum non sit.

Quamobrem accedamus ad pontem Asinariū eīg; Syllogismū
committentes, audiamus rursus communem Dn: Praeceptorem. Is, in
secunda Figura ait ratus est ordo Propositionum Syllogismi, ut Me-
dius terminus sit prædicatum in maiore & minore & productur
subiectum Maioris de subiecto Minoris in conclusione.

Nunc siue applicatio exempli. At Systema Syllogismi
tale est.

C A. Sigillum faderis competit tantum ijs, qui sunt in fædere
comprehensi.

M E. Turcarum, Iudaorum & Ethnicorum liberi non sunt in fæ-
dere comprehensi.

STRES. Ergo Sigillum faderis Turcarum, Iudaorum & Ethni-
cum liberis non competit.

Quid hāc desiderabis? inquies.

Mox dicam. Nonne subiectum esse vocem Sigil-
lum? aut: Prædicatum esse verbum competit? Ita: Nonne in Sylo-
gismo secundæ Figuræ argumentum seu Adiudicatus terminus iuxta Ra-
gnum consequitur simpliciter ut sit, exponente Melanchtoni prædi-
catum in Maiore & Minore? Maxime. At an non oportuit bis po-
ni ante conclusionem? Oportuit. Certe oportuit. Et hoc idipsum est
quod initio in hoc Syllogismo desiderem, videlicet, Quod quem ipsi
constituitis in Syllogismo medium Terminum (videlicet verbum com-
petit, quod assumitis pro prædicato & sic etiam pro medio Termino. Is
enim est prædicatum in maiore & minore.) eum ex minore amisiſſis,
nec ut requirunt Leges Syllogisticae, bis ante conclusionem posuistis.
Non mirum igitur Scholastici, si, quid conquerimini, à Praeceptoris
bus audiatis bl̄tes, barti, Asinibipedes, plumbeti, & si minum por-
rigant fern'ae. Nam cum hac ratione Syllogismus medio termino ca-
reat, verius erit Paralogismus, & constat vos vanè atq; insidiosè
scopas

scopas dissolutas nectere, alijsq; insultare prater meritum, & prater
quam atatem vestram deceat.

Hoc cum subolerent predicatores vestri, qui alio argumento,
seu Medio termino usi fuerant, & causa tamen diffiderent, silen-
tio maluerunt ista praterire suam in eo vobis in nassam hanc illectus,
commendantes prudenciam. Quamobrem desinete o Scholastici,
& nolite ipso, vosq; deridendos & exhibandos hac in parte expo-
nere schol's alijs, & virus grauibus logica peritis.

Dato enim uno inconveniente, ut nostis, sequuntur alia insa-
nita. Postquam Achillaum hunc ex sede Achillea, hoc est, ex prima
figura, quo ipsum collocauerant predicatores vestri dimouisti, quam-
uis locum istum iure non obtinere poterat, & ad figuram secundam
reduxisti, factum id primo est contra morem, & preceptiones dia-
lecticorum omnium. Deinde medium terminum quem in secunda
figura predicatum vestrum constitueratis, ex assumptione amissisti.
Et restat insuper accusatorem aliud.

Communis Dn: Praeceptor inter regulas generales de Syllogismis
septimam hanc esse voluit. Medius terminus nunquam sit
membrum conclusionis. Quia causa est in praemissis mon-
strata propter quam reliqui duo termini cohaerent. Atq;
hac regula inductione exemplorum illustrium apud Poetas & orato-
res confirmata tot seculis à Dialecticis omnibus magno consensu apo-
probata est. Vos autem siue arrogantiae stimulo, aut cupiditate insul-
tandi bonis, siue quod magis crediderim, quia magnifici scilicet vestri
nomen pro omni argumentatione ac demonstratione vobis est, praes-
dicatum quod dixeratis esse verbum competit, quodq; ratione secundae
figurae, Medij locum obtinet in assumptione amissum, in conclusionem
reuocastis. Itanè ignorantia, aut incuria in examine Syllogismi Am-
lingitici conuictus est Crato? Haccine est noua illa sapientia scholastica
coram soteropolitanorum? Verum qui alia cum sanctitate libellorum
famosorum & cum nouo Zeruestense latino coniuncta esse posset? At-
testans Syracide in anima malignam non introibit spiritus sapientia.

C

Hactenus

Hactenus demonstratum est quod contra Leges syllogisticas in paralogismo hoc medius terminus conuenientem sedem non occupet.

Videamus, quid monstri euadat, si iuxta leges syllogisticas è conclusione extrudatur Medius terminus, quod in secunda figura est prædicatum Majoris & Minoris &c. neq; locum ullum habet in conclusione. Tunc enim ista erit conclusio.

Turcarum, Iudeorum & Ethnicorum liberis, non Sigillum fæderis.

Hinc est, hiulcis faucibus, absorptura quoscunq; apprehenderit,
Quod si quis priuato studio signa uniuersalia, partibus syllogismi
singulis adhibeat, ut requirebat Modus CAMESTRES, & exilus
sua in uniuersalem, cui aequipollet, resoluantur, proh Deum immorta-
lem quantum Chaos & quanta vitiorum collunes?

Viden igitur egregium syllogismi Amlingitici artificium dessen
sich die Anhaltischen Prædicanten schemen müssen/ vnd ire vertre-
ter in der Sirena haben keine Ehre dadurch erjagt/ Sondern sind
von der Eselsbrücke hinab gestürzt in lacum ignorancia & impie-
tatis Amlingitiae.

Quamobrem rectè syllogismum, suo titulo insigniuerunt prædi-
catores Anhaleini, Im Tauffbüchlein/ das es ein gut Widerteuf-
ferisch Argument sey/ vnd von Widerteuffern erdacht vnd verteis-
dig wird/ vnd wol bedürsse/ das es hin vnd wider getauffe/vom
Koth vnd unflat der Amlingiten abgewaschen/ reformaret trans-
formieret vnd recoquiret werde/ damit es gut Lutherisch/ Euange-
lisch/ vnd Christisch sein könne.

Atq; hactenus laborauimus in resecando uno illo cornu syllo-
gismi huius Magistrakiter Achillæi, non paucis septem pullulantibus
undequaq; cornibus alij, & deprehendimus, eum nouo Zeruestense
latine adeò horridum, & suis anfractibus κλατζιώδη, ut multas inde
vehes κλασμάτων colgerint discipuli, & quod unam maximè con-
queritur Raymundus Lullus exiructor pontis Asinarij, ut putant so-
ceropolitan, & quô isti syllogismum hum exandinandum ablegauer-
rant tantane ponti asinarij confragoso, vim ille syllogismus Zeruestas
mus Amlingiticq; intulit, ut usque postmodū Asinarius pons esse posse

Kay-

Raymundo, ipse subdubit. Nunc ad refectionem alterius quoque cor-
ru accedamus.

DE MVLTIPLICI SIGNIFICA- TO MEDII TERMINI.

Sed quia in Germanico responso ad protestationem Anhaltinensem,
copiose materiam controversam tractauimus: siccirco Βραχυλογια
euenit eō lectorem remitto. Et quis dicere credere vē audeat, in tam ha-
matis sensibus, in tam acuis pluris ullum granum tritici esse posse.
Logica soteropolitana noua plane fuit ἀλογος. In Theologia locum
successit ματηλογια. Nam ut arietem emittant, & in Ecclesia Christi
pomum Eridis projicant, effectate & studiose ἐπαμφοτερίζοντες per-
petuas ericas nectant, & insidias in phrasibus illis, Im Bunde Gottes
begriffen sein/ vnd des Siegels des Gnadenbunds sich nicht an-
zumassen haben/ Et modo hoc modo illud pro nero & vinculo con-
clusionis pede incerto insistentes acceptant.

Nam cū comprehendendi in fide non tantum ad fidem vel incredu-
litatem nostram spectet, sed etiam promissionē Dei gratuitam & uni-
versalem, opera precium erat evitanda αμφιβολια gratia plenus
ista explicari. Quod cum neg. facillarij neg. scholastici Zeruestenses
præstent, ipsa, ambiguitas mater errorum, apud eos prædominatur, &
quatuor in syllogismo gignit terminos. Eodem modo phrasus illa altera
sich des Gnadenbundes Gottes nicht anzumassen haben/ non modo
arceat infantes increditorum ab externo usū Baptismi, quo Ecclesia &
CHRISTO initiandi erant, verum etiam Baptismi omne consolati-
onem præcidit. Das wün sie gleich in der Kindheit getauft weren/
so hetten sie sichs doch nicht anzumassen/qua ab incredulis parenti-
bus essent progeniti. Hinc Ecclesiam Christi minui, & decrescere, nu-
merum verò terminorum in syllogismo augeri certum est contra se-
cundam Regulam Dn: Pbilippi de syllogismis: In syllogismo non
sunt plures termini quam tres, quia turbatur connexio.

Etenim Christus qui Angelus est faderis, ιλασμός est & λύτρου
sufficiens non pro nosris tantum peccatis in Germania, Italia, Gal-
lia, Belgio Dania, Norvegia, Suecia, Polonia, Hungaria, Hispania,

C 2.

Anglia,

Anglia, & regionibus aq; nationibus conterminis, sed et pro peccatis,
totius mundi, Christus ist ein allgemeiner Heiland/ der Engel des
Wundes Gottes/ quod qui negat, fidem Christi abnegavit, Testi-
monia scripturae manifesta sunt, Gen: 12. De semine Abrahæ, in
quo benedicuntur OMNES GENTES. Gen: 49. De Siloh, cui adha-
rebunt OMNES GENTES. Vnde Habacuc Messiam nominat Ma-
chæmod desiderabilem iunctis gentibus. In novo Testamento Angeli
nato Christo pastoribus Bethlehemiticis annunciant gaudium mag-
num quod futurum est OMNI POPVLO. Simeon Luc: 2. Vidi Messia-
m DOMINI, quem preparauit ante faciem OMNIVM POPV-
LORVM. Et Apostolus inquit, Eph: 2, CHRISTVS est pax nostra, fa-
ciens ex utrisq; unum, & interstitium maceriae diruit simultatem per-
carnem suam, legem mandatorum in decretis sitam abrogans, ut du-
os conderet in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem,
& ut reconciliaret ambos in uno corpore Deo per crucem, perempta
inimicitia per eam, & veniens Euangelizauit pacem vobis QVI
PROCVL ABERATIS, & ijs qui propè Eccl.

Hinc adeò promissio Gratiae in Christo Iesu ὑπερπέπτοσθε Eph: 2:
uniuersaliter comprehendit OMNES HOMINES. Das auss der
ganzem weiten Welt kein einz Mensch ist/ der in solcher verhei-
schung des Gnadenbunds Gottes nie begriffen/ vnd sich Christi/ vñ
der verheischung in Christo als eines allgemeinen Heilandes nicht
anzumassen hette/ tam in verbo reconciliationis, quam in appensis
sigillis, Baptismo, & cœna Dominica, Rom: 10: Non est distinctio
vel Iudei, vel Grati, Sie haben sichs alle anzumassen/wenn sie
nur wolten/ wie sichs gehühret.

I. Tim: 1., DEVS vult OMNES HOMINES saluos fieri, &
ad agnitionem veritatis peruenire. Conclusio enim DEVS OM-
NES sub incredulitatem, vt OMNIVM misereatur, Rom: 11. In
dem Gefengnis sind auch unsere Vorelttern beschlossen gewesen/
als die in der Heidenschafft gewonet/ vnd den Höhen gedienet ha-
ben. Wer wolte aber daher sagen/ das es recht geschlossen were!

DAS

das wir/ jre Kinder vnd Nachkommen/ vns des Gnadenbundes/
vnd der Tauffe als des Siegels nicht anzumassen haben solten:

Zum Teuffel mit der Gottslesterlichen Schulzanc^ETheo-
logia die vns selbst vnsrer Tauffe krafftlos machen/vnd alles froiss
berauben wolte.

Tanta Tyrannide non fuit DEVS, neg^r fert tam atrocem senten-
tiam aduersus filios incredulorum, sed magis multò paterna ^{πεικείως}
eam mitigat & corrigit. Ezech: 18. Filius non portabit iniquitatem
Patris: Et Pater non portabit iniquitatem Filij. Iusticia iusti super
eumerit. Et impietas impij erit super eum.

De adultis itaq^r non credentibus nulla nobis est questio. Quan-
rumvis enim fieri potuit, vt ad usum Baptismi externum admissi
sint in infantia, tamen ex fædere ipso incredulitate sua excidunt, vnd
können sich der Tauffe zu jrem Trost vnd Seligkeit nicht gebraus-
chen/ teste CHRISTO, qui clare inquit: Qui non crediderit, con-
demnabitur. Sed de filijs incredulorum nulla est manifesta CHRI-
STI determinatio, quod baptizandi non sint, si offerantur, nig^r quod
baptizati non debeant Sygillo fæderis ut in consolationem. Quia
scilicet nati essent ab incredulis. Quod quid esset aliud, quam CHRI-
STVM abnegare? tollere gloriam Noui Testamenti, & inficiari re-
gnum Christi non esse acumenicum?

Hæc monstrat Anabaptistica magno consensu sunt ex Ecclesia
CHISTI ejienda, & explodenda, vt quæ Christo in os & in faciem
contradicant, qui iubet baptizari & doceri OMNES GENTES.
Nam nemo homo est, prorsus, qui non à Deo sit in promissione gra-
tia propter Filij unigeniti meritum & intercessionem comprehensus.
Quod si quis non agnoscit, excidit. Qui excidit, sua excidit ille in-
credulitate, non volente neg^r cogente aut approbante DEO. Hæc sunt
αγιώματα sacre scripture & Spiritus sancti oracula απλόσαταν
σασφέστατα, quibus qui contradicit, IESVM non agnoscit Domi-
num, & non est in eo Spiritus CHRISTI.

Quod vero contendunt scholastici doceri prius baptizandos in
universum OMNES, antequam ritu publico initientur Ecclesia &

ORCIVS Zeruestanus ille, (ex ORCO originem suam nomen trahens, & ad ORCV M architectos & astipulatores suos pertrahens) addit, institutione Bezae, quod historia etiam barbararum gentium tradant, Pastores in Finlandia, & Nortboinia & vicinis regionibus, Pilappios, quos adipiscuntur, Homines prorsus Dei ignaros, mediocreter prius in fide Christiana institutos, tandem Baptizare, Idq; in his Ecclesijs, cum de Baptismo infantum, agitur obseruari volune, &c: Eo ipso in castra Anabaptistarum cum lappis istis, & trufatorum trufatoribus succedunt. It namq; neminem, Baptizabant, nisi professionem fidei ed: disset propalam. Quod si qui in infantia erant baptizati, eos rebaptizabant illi. Quia scilicet professionem fidei edere ipsi non potuissent.

Sed mira est vertigo, Im Tausibüchlein pag 71. sagen die Anhaltischen Kirchendiener / Dih were ein gut stark Argument für die Widerfeusser. Et nolūt videri sese eius esse patronos ac defensores. Nunc quia vapulant, propterea, patrocinium syllogismi Anabaptistici (ut accusauerant eum primi) in se recipiunt. Veruntamen ut possint effugere, aut post carecta latere, wenns zum streichen kompt, laborem cum scholasticis imponunt. Interea temporis suo sese gladio ingulant. Das sie Widerfeusser sein/ vnd der Widerfeusser Erc/ vnd Argument führen vnd verfechten in ihren Kirchen vnd Schulen.

Adducit is textum ex Mattheo, qui quod importatis vos, non patiatur. Qua de re Graeca lingua lexica, & eruditorum virorum commentaria consulere poteritis, cum nihil omnino, neg, in hanc neg, in illam partem, dici possit, quod non dictum sit prius. Quomodo autem & quibus Medijs fiat Τὸ μακτένεν, de quo Christus ibi loquitur, id sequitur, Βαπτίζοντες νοῦς διδάσκοντες. Corruit igitur diabonista, & glossema fruolum Anabaptisticae cohortis, quo vos à veritate seducere conabantur prædicatores.

Nam quod CHRISTVS iubet OMNES GENTES baptizari, id recte etiam de infantibus OMNIBVS intelligimus, quos GENTIUM voce comprehendit. Ceterum quod adulti prius informantur in fide Christiana, quam baptizantur, id nemo bonus culpabit. At si quis
idem

idem in infantibus expectat, ut propterea vel Baptismum eis deneget,
qui publice fidem Christianam nondum sunt edocti aut professi: Aut
concedit Baptismum sine efficacia adhiberi, qui fides infantum non
si manifesta omnibus, is in faciem resistit Christo, & contradicit eius
mandato, quo iubet baptizari OMNES GENTES, & doceri. Mat:28.
Et Marti decimo inquit: Sinite parvulos, venire ad me, talium est
enim regnum calorum, Quia immò innumerorum infantum salus, hac
venitiatione in dubium vocatur, Et quia omnes nos à Iaphet, descen-
dimus & Maiores nostri fuerunt Ethnici, Idolatræ, ut supra quoq;
dictum est, atq; illi ipsi ab eiusmodi progenitoribus originem duxerūt,
So fragt sichs/ ob vnsere vorfahren oder wir sre Kinder vnd nach-
kommen vns der Tauffe auch können angemessen haben.

Quamobrem hanc admonitionis partem concludemus syllogismo,
quem non Achilleum tantum, sed omnino invictum & immatum tan-
quam verbum DOMINI, fatuis aduersariorum ineptijs & blasphe-
mijs opponimus, ut spem vite, qua in nobis est cognoscant pij, & ad-
uersarijs in iudicio Dei omnis præcipiatur excusatio.

BAR. Quicunq; authoritate Christi ius habent, vtendi sigillo fæ-
deris, ij authoritate CHristi sunt comprehensi in promissione fæderis,

BA. Omnes Gentes, quo nomine etiam omnes infantes complecti-
musr, authoritate CHRISTI ius habent vtendi sigillo fæderis.

RA. Omnes itaq; gentes, quo nomine etiam infantes omnes comple-
ctimur, authoritate Christi sunt comprehensæ in promissione fæderis.

Quod si vero infantes Turcarum Iudaorum & Ethnicorum à bap-
tismo, nulla autoritate CHRISTI potuere Amlingitæ excludere, qui
Christianorum liberos excluderent, licet illi sint pares, quod attinet
ad natiuitatem, carnis peccato & potestate Sarhana obnoxiam.

Atq; hoc de syllogismo cornuto illo Amlingitico, Anabaptistico,
Achyllæo, Socratisco Λογικωτάτῳ liberaliter & candide monere volut,
qua pius & equus lector iudicabit candide.

At vos quos postremum nunc alloquor viri Christianissi-
mi, Theologi veræ Theologiae addicti talem templis auertite
pestem. Vosq; præceptores piarum Scholarum Logicam
Bermans

Bersmanni ἄλογον in scholas non admittite. Vos verò Adoles-
centes bonarum artium studiosi σοφίσματα illa, non addis-
cite, neq; facite vos participes peccatorum alienorum, Ein je-
der findet doch an jm selbst gnug zu tragen. Vos parentes,
qui bus liberorum suorum cura incumbit, nolite vestros tam
praua informatione corrupti. Vos principes Germaniaæ,
Tug̃ inuictissime Cæsar, maturo consilio & graui authoritas-
te efficite, vt ECCLESIA CRISTI tām angustis limi-
tibus non coarctetur, vt non audiantur in scholis & templis
hae impiæ voces, Dieser oder jener Leute Kinder haben sich
der Tauffe nicht anzumassen. Sed potius audiatur CHRISTVS discipu-
lis præcipiens, Matth. 10. Sinite paruulos venire ad me, derer El-
tern fūrwar auch vngleubige Jüden oder Heiden gewesen wa-
ren. Matth. 28. Baptizate OMNES gentes, in nomine Pa-
tris, & Filiij, & Spiritus sancti. Et docete eos. Tollantur sophis-
mata & calumnia style Amlinguii, &c: Sic gloriem noui Testa-
menti sartam teatam, ut par erat, conseruabitur. Sic Reipub: & poste-
ritati recte consultum videbitur, & aeterna beatitudinis coronam con-
sequemini. Quaspe fatus me quoq; vobis, omnibusq; pijs & bonus
commendo.

Ad postscripta alia ubi opus fuerit, respondebitur suo tempore.
Ehrliche Leute haben an meinem pro & modesto responsō gute
gnüge vnd wer sich mit Ehrlosen Leuten schilt/der thut doch mehr
ni ht/ als das er die zeit verspilt. Wie das alte sprichwort lautet.
Vnd die Trufa vom Saiba ist eine öffentliche lügen/ wie das an-
der alles/ vnd weil es ein Trufa Trufatoris ist / So ist es für sich
selbst vnd durch sich selbst gnugsam widerlege/ als ob man sage/
Es ist eines losen Mannes rede. Quod si trufas & frascarias tru-
fatorum istorum sequi aliquis vellet, an non posset trufare. verius
quod unus Orcij gesellus, est unus conumax, das ist ein Hanreher/
Nam lupus est nomen πολύτηρον, aliquando significat, Ein Wolff/
aliquando Einen HEEHEDEN seine Jungfrau lieb hatte/ Et
quod unus de gEsellis est sacrilegus, & Simoniacus, & testamento-
rum falsator, & alia istiusmodi, quæ ego in nullis eniuriam aut
ignomi

ignominiam dicta velim. Non enim lubet peccare infami exemplo
istorum trufatorum, male feriaturum. Nam est profecto Dominus
iustus iudex qui aliquando ista indicabit iuste. Ego v. istos hostium
conatus perinde habeo, ac Lutherus e suis quosdam describit, Tom:
III. f. 365.

Ich achte solche Feinde/ wie die jungen Clisse/welche ehe
den Leuse draus werden/ ledige durre belge sein müssen. Ich gön
aber denselbigen Clissen dienstil wol/ das sie rühmen vnd sin-
gen/ Hie sitzen wir Clisse auff dem Haupt des Edelsten thieres
auff Erden/ in seinen Haren/ Sind nicht geringes herkomens.
Leuse sind unsere Veter/ Grosse Riesen die auch den Römi-
schen Kreyser Sylla ertödtet haben/ vnd viel andere/ was sollt
denn der Hetler Luther gegen uns sein? Ist war Clisse seid jr.
Leuse seid ihr aber noch nicht worden. Ach was ist doch die
Welt gegen Gott vnd Gottes Wort! Ein kleiner staub ist sie
(Spricht Esaias 40. cap.) das ist noch geringer denn Clisse.

Nihil itaq; opus est quod tantos sibi Aduersarij de me fingant
meties, tanquam qui crepitu suo stellas cælo detrahant. Audiamus
autem D. Lutheri sententiam, de fructu huius impietatis, To: v. f:
183. b. Ich bitte Gott vmb ein gnediges stündlein/das er mich
von hinnen neme/ vnd nicht sehen lasse den Jammer so über
Deutschland gehen mus. Denn ich halte wenn zehn
Moses stunden/ vnd für uns beten/ So würden sie
nichts ausrichten. So fühle ichs auch/wenn ich für mein
liebes Deutschland beten wil/das mir das gebet zurück pralleit
vnd wil mit hinauff dringen/ wie es sonst thut/wenn ich für
andere Sachen bitte. Denn es wil werden/ Das Gott wird
Loth erlösen/vñ Sodomam versencken. Gott gebe das
ich liegen müsse/vnd in diesem Stück ein falscher Prophet sein/
welches geschehen würde/ so wir uns besserten/ vnd unsers
HERRN Wort vnd sein therwres Blut vnd sterben anderst
ehreten/denn bisher geschehen.

D

Quamo-

To: Lat:
IH: f: 468:
B.
Quamobrem ut ipsius Lutheri verbis tandem concludam,
vos Fratres & patres mei, qui sustinebitis aliquando curam curam
Eccliarum, sitis armati & instructi non solum ad docendum
& exhortandos bonos, qui recte sentiunt, ad fidem, sed etiam ad
pugnandum, & ad arguendos Aduersarios. Alioqui mox
discipabuntur Eccliae nisi sint qui pugnant in acie, & ad-
versarios confutant, qui dicta & sententias scriptu-
rae ab ipsis usurpatas explicitent, &
veritatem defendant.

IN

IN CRIMINATIONES ET CALV.

MNIAS GREGORII BERSMANNI

Ardelionis & scurre vanissimi

ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΙΣ.

ADAMICRATONIS NORTHVSANI.

Vid hospes? educationis quaritas
Puerilis aig, disciplina hostem ferum?
Modestia? pietatis? obseruantiae?
Et criminatorem innocentiae meae?
Pasquilli fabrum, infamis ignominiae?
Pestem scholarum? carcinoma Ecclesie?
Vatem Orcium merdro Poetam fatidum?
Famae bonorum insidianem pessimè?
Simul sua fama furenter prodigum?
Nestorij fecem? Sathanæ cloaculam?
Vatum priorum dedecusq, Alastora?
Et crimine immortalitatis aucepem?
Quem nemo, si probus fuisset, nosceret?
Ischarioticam indolem? facem, tubam,
Seditionis, patrijs in sedibus?
Trisummularem Amlingiae testem spei?
Seruumq, alienæ inscitiae, & bardum pecus?
Patrem Beanorum, Beanum maximum?
Et syllogistica reperiorem Nouæ?
Nequitia Magistrum & insolentia?
Blasphemiarum planstra & arrogantia?
Virtutis oforem, domum lasciviae?
Animalculum vanæ superbum gloriae?
Gutturq cerberi trifaucis terripplex?
Et absolutum exemplar impudentiae?
Lutheromastyga? & Dux Georgij
Culti flagellum auernium Melanchthonis.

I.

D 2

Aposto-

Apostatam Christi inuidentem glorie?
BERSMANNO in uno id omne repperis simul,
Mirum tot unum ferre posse Damonas
Ni peior ORCIO ipsus esset Dæmone.

II IN PRODROMVM AMLIN, GITIC V M.

Schelmonum Prodromus liber est, quæ causa? quod istum
Schelmones Prodromi composuere, librum.

III AD PICTVRAM SCHOLE ZERVESTANÆ

Bon wegen der wort/das die Scholastici zu Berbst schreiben: Man
soll den hawen/ das er sich befärkte/pro modestia Styli Am-
lingitici, quæ sententia in Rectorem BERSMAN.
NVM redundat.

Porrexit malas Prodromo, strenæ gemellas.
Quid vetat, artifices me retudisse semel,
Nunc anum quoq; BERMANNI lasciva terebrat
Lingua mihi nimio mellis amore mei.
Linge Leckab BERSMAN, sic carmina dulcia scribes,
Anus loligo sit tibi, melq; meus.
Quintus hinc etiam, partem capit ORCIVS, orco,
Quem trux eructat ventre crepante Sathan.
O salue BERSMANNE ô Nane & Merdipoëta,
LEMNIVS ô Sanguis, LEMNIA progenies..
Si permerdati iuncti esus, pergacat.
Perdiabolati etiam, pergacat DEO vacui.

III PARADIGMA DECLINATIONIS BERSMANNICAE.

N. Moribus Ardelio BERSMANNVS mente Cacander.
Propria non curat laudalieniura.
G. Infames scribit pasquillos Musa Cacandri:
Et sibi centurus certa pericula cacat.

D. Tra-

- D. Traditq; Amlingi res desperata Cacandro
Percacat insontes, ipsa cacata prius.
- A. Quare depexunt kakòv wov iure Cacandrum
Quos ille infestat per cacamenta bonos.
- V. O Logicam nobis caelestem effinge Cacander
Quæ data nec RAMO sit, nec ARISTOTELI.
- A. Tunc Asia à solo poterit pendere Cacandro
Affrica, & Europe, quicquid & orbis habet.

ET PLVRALITER.

- N. Ex uno plures caccantur forte Cacandri
Ut sua progenies muribus esse solet.
- G. Fama Cacandrorum inculti est pars pessima ludi
Vnde fluunt mistim stercore, quò refluant.
- D. Inflatus ergo sint pramia digna Cacandris
Atq; Cacandrais fratribus & patribus.
- A. Donec consumat Sathanas ceu perca Cacandros
Queis prater cades, nil placet, atq; λόγουσ.
- V. At vos o fatui respiscite quo Cacandri
Ne vos disperdat vindicis ira DEI.
- A. Nos vero à tanti quo defende Cacandris
Ne vitient gregem maxime Christe taum.
- M: Vdal: Martin: Transyl:

DE BERSMANNI POETRIA.

Quondam sylvestrem propter viuebat Aquensis
Lupus tenella pubis arbiter nequam.
Illiis hic quoniam — — — — —
— — — — — non coniugemq; vt coniugem.
Exiit è ludo non ludo: ast urbe, nec urbe:
Nec urbs virum, nec ludus ipsum habet virum.
Successit Lupio comitante Dracone cacander,
Poëta non Poëta, sed puat, puat.

Permingens CHRISTI nomen, famamq; bonorum
Perminctus ipse cum suis sodalibus.
Egregiam laudem retulit, spolia ampla Cacander
Aliena seruiens probri seruitia.
Cautius exemplo mercari disce Cacandri
Et proderis magis, magis quieueris.

Francis: Calius P, E^o

DE EADEM.

VI O Grex pusille quid mihi tecum est rei?
Adeo Magistri nomen est tui tibi
Omni probatione religiosus
Erroris ergo ut ipsius tam sauias
Oblivius atatus tue, & Modestia?
Quamuis quibus te augere possit moribus
Bonis Magister improbus qui nec D E V M
Nec conscientiae veretur propria
Bis mille testes queis probri conuincitur.

Commune fidus est bonum timens D EI
Nullisq; Gazi comparandum Persicis
Tener& pubis Rector, iuuentaq; arbiter,
Qui patria soq; suos clientulos
Amplexitur noctu diuq; intentior
Ut & pios doctosq; moribusq; eos
Politiores reddat, insuper probis.
Hanc o pubes musis dicata candidis,
Numen velut te exocularier decet
Hunc & colant, ament, honorent affatim
Ciues, nec ullis dextra parcat sumptibus.
Ut hic iter feliciter currat suum.

Verum nequam si quis iuuentae est arbiter
Virtutis osor, & tenax vitijs, iugumq;
Excusit, admirator impotens sui

Exempla

Exempla morum pessimorum præbibens
Calumniator, improbus, mendax simul,
In proprijs, ut talpa, aliena Lynceis
Dijudicans oculis, sui fati immemor
Sceleratus scelus haud nō est reperirier
Aut Pestilentius iuuentuti malum
BERSMANNIVM qualem videbis ô puer.
Dignum flageris, virgusq; duro & verbere.

Quæcum mihi minetur, ipse conscius
Meruit sibi, Sed hic volens deflectere
Noxam levem, reus magis fit criminis
Cumulans Sophisticam meritis calumnias.

Formæ negat primæ, quod est primæ tamen,
Et prædicatum, syllogismo quod facit,
Formæ secundæ cum det illud terminum
Medium, bis ante debuit locarier
Complexionem, competentem deserit,
Autem locum, complexione visitur,
Quod legibus pugnare syllogisticis
Constat per Europæ scholas amplissimæ.
Ἄστυα τον convincit esse id ἀλογον
Et Soteropolium bibes pecus
Logica Magistrum fastuosum lubricæ
Virgo domandam fustibusq; grandibus.
Sed quod calumnias sophisticam suis
Fulcit, nec innocentis anno parcere
Mens est, nec arte Dædali refingere
Quod inscius deliquerat, Teg, ô pubes
Errore vult fadissimo corrumpere,
Fama nocere, qui monebam sobrie
Id infidelitatis & Malitia
BERSMANNIVM coarguit vafrum, DEI
Quod iudicabit Iudicis iusti dies.

Strenx ins-
quit: sigil-
lum est sub-
iectum pro-
positionis.
Verbum
competit
est prædi-
catum;

Sig. x

Sic non sua pubis renella virgule,
Mibi parantur: At parancur improbi
Rectoris ano natibusq; turpibus.

VII

DE EADEM.

Λωδεκασιχόη.

QVI CHRISTVM cernis laceratum corpore flagris
Insontemq; vides flagra CRATON A pati.
Dic, praeceptoris sunt hac insignia Christi
Quæ cur discipulus ferre recuset ovans?
Non flagris etenim dignus, de errore nefando
Quod monuit, fuerat dignus amore CRATO.
Namq; amor in patriam, pietas, assertio veri,
Hac illi infligunt verbera, non facinies.
Ergo tibi patitur, tua iussa ô CHRISTE securus.
Ergo illi gemmae sunt ea, non probra sunt.
Quin per mille etiam mortes non ire veretur,
A vero modo ne devius error agat.
Sunt tu, quæ mea sunt, mea sunt tua vulnera CHRISTE,
Sit ait: & vincit quæ mala cung, CRATO.
Ast id sanguisugam facinus prodit synagogam
Sanguine quæ sua vult & stabilire logis.
Hæc non sunt CHRISTI, sed sunt Cacodamonis arma,
Hæc non sunt patriæ pax sacra, at interitus.
Interea ipius vindex iustissime CHRISTE
Qui flagra utriculo colligis, & lachrymas.
Veri assertores multos largire CRATONAS,
Inq; sua perstet da statione CRATO.
Sic tua diuini emergit victoria VERBI,
Sic error pessum plurimus ibit iners.

VIII

DE BERSMANNI LOGICA.

Nec tu Ramea Logica iura ἀλογε nosti
Nec nosti Logica iura Melanthonie.

Esse

Esse tamen Logicos inter vis, Barde, Leonam
In pugna Arcadicum ceu solet esse pecus.
Unde ubi Sophia pars ista? Lupi? anné Draconis?
Mens cerebrum ve Asini quod tibi finius erat?
Sensibus aut auro phrenesis successit obesiss,
Dum uitium vitias in Logica viuo?

IN BERSMANNVM COR

NICVLAM

ix

Zeruestae Ardelio simulat falso esse Creionem
Corniculam, haud pennis suis superbiens.
Si pilos Lupus, & Draco virus si repetissent,
BERSMANNVS umbram prater esset quid mihi?
Plaudite nunc volucres, Ramus simul atq; Melanchon,
Logicam: Lupus pilos: Draco virus rubit.
Iam risus super est BERSMANNVS: & ipse caciunus.
Euanuit: sic vana Nani est gloria.

IN EVNDEM CANEM ALLATRANTEM x FORMVLAM CONCORDIAE ET EIVS AVTHORES.

Sic siccanno dente rodus optimum
Librum, fidem Germania pacem mea.
Nec tu Lycambe nec Brione parcior,
Palatinus ipse cui suum dat calculum
Augustus & saxo, potensq; Marchio
Septemviri, Germaniaq; principes
Calvinicumq; dogma despiciet quibus
Cadmea que tibi turba, SCVRRA dicitur,
Hominis nihil, formam n: si praefers
Caedemon es ferus, tricepsq; Cerberus.

ECHO DE ETYMOLOGIA EIVSDEM.

xii

Qvaratio est Etym: mutando zeta per ot? Echo: sol:
Perge & Grammaticum dixerim n: Eros? Echo: Ereb
Perdinus ergo schola Rector Bersmannus ois? Echo: ist
Non ubi quista, Erebo, sub Nanus: Echo: Annus.

E

Sic

Sic cadit ex ēipi vox sum: sic de volo factum est,
Beniamin: Et Nanum tetrica perca parit.

DE COCCYSMO BERSMANNI.

XII.

DVm Bersmannus ait, dōctis mea Musa bonuq;
Hinc placet, infestet quod mea Musa bonos
Ipsa fatigato vox hæsit gutture Kuck Kuck
Kuck Kuck Bersmannus dixit, & interiit.

PRO CHEMNITIO PIE DEFVNCTO.

XIII.

QVem Chamum Bersmannne vocas Chemnitius ille est
Sed non est Chamus. Nisi quod tua lingua beatum
Impia proscindat. Nec opum furiosa libido,
In peius rapuit dum viueret. Ipsaq; virtus
AEternos peperit nomen durabile in annos
Quod nec Calvinus, Flacij neg; monstra probarit
Ergo animam placide moriens tibi Christe redemptor
Commendans, redditumq; tuum, rediviuaq; membra
Corporis expectat, vitaq; aeterna futura;
Gaudia. Quæ invideas illi licet improbe, mordax
Non tamen excutes, illi suè fruere Trinum meo

DE SCRIPTIS.

REVERENDI ET CLARISSIMI VIRI DNI:

XIV. Martini Chemnitij S. Th. D. Ecclesiae Brunsvicensis
Superintendentis pie defuncti.

QVisquis volumen hoc vides, quisquis legis
Amanare lustrare Tempe cogita.
Sancti πανοπλειανq; spiritus sacram.
Quod si voles cordi tuo, cerebro tuo
Seu pectori, pedibus tuis, oculis tuis
Medicamen, aus ἀλεξιφάρμακον probum.
Facili potes studio & labore consequi.
Sint te voles sacro expedire pralio.
Et Arry expugnare blasphemum scelus.

*A*ut uigiv Eutychetis: aut Nestorij
*A*llaosin, EMANVEL qua soluitur.
*S*abelli: Pauli furores impios:
*A*ut Cinglij bilinzue dogma & futile
*A*ut Flacij agnita luis substantiam
Sive alterum blasphemie cornu petas
*A*gmen, caput rasum Baalis efferi
*A*ut fastuosos Iesuitarum choros
Patres Tridenti congregatos nequiter
Suis polum qui venditant laboribus
C H R I S T I nūt̄gov boatisbus temerant suis
Galeam liber, Gladium tibi, clypeum dabit.

Nam simplici morbos fugat verbo DEI
Et simplici tela excutit verbo D E I,
Verbo DEI prosternit hostis copias.
Hec arma sunt: diuina sunt hæc pharmaca,

Gratis p̄ijsq; fruernur ergo mercibus
Chemnicij labore sancto perpetuum.
Studij & Hæredumpijs Chemnitij
Quos veritatis ardor, atq; Ecclesiae
Adegit, ut communicent nobis suis
Dederat DEVSpatri velut Chemnicio.

Ad: Crato.

EPIGRAMMA.
I N D R A C O N E M E T L V P V M S I B I
quemq; exorcismi in Ducatu Anhaltino debellati atq;
è templo eiecti laudem arrogantem ad imita- XV
tionem Emblematis Alciati: Non
tibi sed religioni.

Aera discutiens alis Draco nuper ad Albim
Ophirius tabulas ungue trahebat atrox.
Quod populus nonitatis amans fideiq; perosus
Ne videt, cecidit fex Babylonis, ait:

E 2

Vana

Vana supersticio mater quam patre Lutheru.
Defendit strictè secula multa satis.
Quanquam non habeat verbi fundamina ritus.
Aut exempla virum religiosa DEI.
Quos primos posuit doctores ordine CHRISTIVS.
Iussit & innatas tollere fonte lues,
Gratia sit quare, sit gloria summa Draconi.
Sordida doctrina quod pede monstraverit.
O facinus dignum, quid enim Draco fecerit auctor.
Rectius haud video quam temerare sacra?
Ast indignatus tantos Lupus inquit honores:
Illus haud patior, sed reoresse meos.
Nam primus monstrum petij grauioribus armis.
Nil Draco, ni per me quod facit omne facie.
Sustulit ognis mundus dicant Lupus impiger omnes.
Quodq. Draco nequit, praestitit arte Lupus.
Ni palmam rapiat Flacij malefana ceterua.
Semper erunt aliqui qui mea facta canant.
Cedat Dux noster clarus pietate Philippus.
Quid nisi vana olim fama Lutherus erat?
Nam Lupus expurgat veteres ex dogmate feces.
Funditus exigua nec sit amurca super.
Vnus enim fuerit cum vir sine mente Lutherus.
Omnia non potuit falsa videre semel.
Vnus at in foro gestans ego pectore flatum.
Reliqua secerno dogmata falsa simul.
Gallia abhinc nostrum duris exercitabillis
Cingiliacu: q: chorus nomen in orbe ferens.
Donec in excelso ponant me sydere cali.
Quod tenet & Petrus Pompilius q: Numa.
Si non grata mihi fuerit pia Saxonis ora
Ipse mihi grates dixerit Ornius, age.

Si no.

Si nolint homines, Erebus me carmine tollat,
Vel laudet saltem Cerberiana schola
Et mea propugnet praconia classica turba
Cerberus infami quam regit arte Niger.

S. I. Hass.

POST SCRIPTA.

MAGNIFICATISSIMO XVI.
ELUCIDATISSIMO QVE ET DE ARCA-
NIS LOGICAB THEOLOGICAB SUSPECTISSIMO
sibi Domino Magistro cum Reuerentia dicto Gregorio
Bersmanno, Rectori scholæ illustris soteropolita-
norum, suo gentili mellificatissimo.

Eucharius Löw.

BENE agere, Magnificatissime & Elucidatissimo Do-
mine Magister, & Bersmanne, & Rector illustris
schola soteropolitanorum, & genitus mellificatissime,
non possum vobis celare inxta nouum vestrum Zer-
vestense latinum, quod non valde pridem apud me fuit quidam bo-
nus Gesellus vester, cui vestram poëtriam laudauit, & quod nouum
artificium in logica invenisti reducendi syllogismos ex prima figura
in secundam sine medio termino, supra quod ipse valde si se miraba-
tur. Cogitabat enim, quod oportet vos esse in superlativo doctum vi-
rum, quod etiam probabat ex Grammatica. Nam tam doctus non
fuit in Grammatica Linauer neq; Valla in facienda Etymologia nemini-
us Zerbst quam vos estis. Quia si ut sum per Etymologiam deducitur
ab eum mutando si in S & u. in V. & l. in m. vi stat sum si ut habetur
in libro Magistrali, Es tu stolaest cuo? Et quemadmodum ex volo de-
duciatur Benjamin. &c. Ita Z, mutatur in sot: Erebus, mutatur in Eros,
medias silices consonans in tenorem græcanicè: Et finalis interiectio
H, nota sicut mihi pythagorici, in uis. Et ita ex Zerbst sit Soteropolis.

E 3.

163

Ib: ego purauit hanc est una bella Bacchantria tuius artifex vel Berso
mannus est, vel Amlingus, vel Dionysius vel quasi. Quia magnum
est lumen in illis, quod non vident omnes homines, sed tantum qui
sunt sancti sunt ex vetero matri quam illi. Et finalem causam dicebat
esse, quod haec Etymologia intenderet vos non velle silentium ha-
bere: sed erit quia cum silentio, potest etiam fatuus videri vir valde
doctus. Vestra vero ars vult sonare per terras longinquas, & non
esse in suo loco contenta, quasi continentis ambitu, sed vagare extra
capellas, & in aliorum etiam res & negotia se immiscere, propter
quod valdissime laudant vos scholastici. Et sic ego capi plus mirari
super vos, quod estis Magister Etymologicus in Grammatica. Et Ma-
gister Logicus in Dialectica. Et Magister Theologicus in Biblia. Et
estis insuper Rethoricus in novo Zeruense latino: Et estis Poëta
Iambicus in pasquillis & famosis libellis & quod hanc artem excolu-
istis Lypsie in iumentata, & nunc eam tenetis in Soteropolitana scho-
la, quod est Zerkst. Et vultis disciplinare omnes qui has artes non
possunt tam bene, ut vos, vel quasi. Ideoq; volui vobis illuminifica-
tionis gratia aliquam Embleumam facere, ubi omnes artes vestrae &
omnes virtutes breviter continere possem. Et capi mecum cogitare,
quod illud non possem melius facere nisi ex duabus vocalibus, cum
una liquida, & adingerem αρχην, iuxta tenorem Etymologi satio-
nis vestrae. Et facta est talis figura:

I	N	I	N	I
N	I	S	I	N
I	S	A	S	I
N	I	S	I	N
I	N	I	N	I

Hic ille & ester bonus gesellus dicebat, Soll das ein Magister
oder Doctor heißen / Ego non intelligo. Ibi quærebamus, quæ esse
Radix iuxta Hebraeam linguam. Et inueniebamus quod in medio con-
sistit virtus, unde vos medium terminum potestis mutuare in vestrum
syllogismum, & prædicatum competit, ad subiectum copulare, quod
est

est sygillum. Sed quia figura est hac Embleuma, sed in secundo videlicet
in Numero plurali, ideo necesse est, quod non vos solus, sed & Amlin-
gus, & Dionysius & Haringus in eo potestis invenire dignitatis in
vestrarum nomen plus quam quinq; aginties. Ibi subrisit bonus gesel-
lus, et dixit, Es ist wol zubeflagen/das di: seine Schule vnd Bes-
meine zu Berbst mit solchen Eseln vnd verführern beschlagen ist. Et
cogitabat de quodam lupuli fure, quem fecerat Amlingus veleus u-
xor quod furatum lupulum ab eo emissent parvissimo præcio. Denn
were kein Heler/ so were auch kein Steler/ sicut ille fur conquestus
est coram iudicio, & suspensus in patibulum ante Magdeburg. Hac
volui vobis notificare stylo vestro Bersmannico, ut videatis me alii
quid posse à vobis discere si opus est, quod vos boni consulere vultis.
Bene valete. Ex Holtzhusa prope Leipzig. Anno publicæ defectio-
nis vestra secundo, qui est à nato Christo. 1591.

ERRATA.

A. 2. Lin. 26. lege probatis.

A. 3. Lin: 14. lege τύπος. Lin. 17, lege γέγαστρος.
Lin: 19. lege γοντείας.

Fac: 2. Lin: 1. lege böse zumachen mit mir.

A. 4. Lin: 11. lege cuiusdam.

B. 2. Lin: 7. lege das siegel/ Lin: 12. lege das siegel.

B. 4. Lin: 28. lege, Figuræ.

C. 1. fac: 2. Lin: 28. lege Latino

C. 2. fac. 1. Lin: 11. lege affectatè. Lin: 19. lege facellant;

C. 3 fac: 1. Lin: 30. lege, σαφέσατα,

C. 4. fac: 1. Lin: 3. lege, quia.

D. 1. fac. 2. lin: 6. lege, dissipabuntur Ecclesiæ, nisi sint qui
pugnant in acie, & Aduersarios confutent.

D. 4. fac. 1. Lin: 8. lege, flagris.

Reliqua Lector æquus & candidus dijudi-
cabit candide.

WAX 1263

X 2206863

ART. 2206863

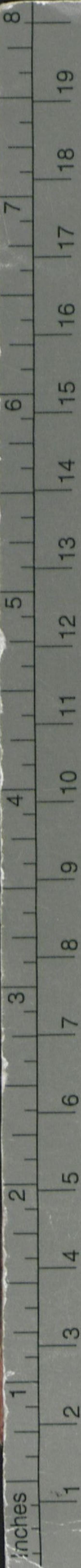
111

Farbkarte #13

B.I.G.

Black	
3/Color	
White	
Magenta	
Red	
Yellow	
Green	
Cyan	
Blue	

MONITIO
CA ET NECESSARI.
LEGITIMA ADAMI CRA,
VSANI Pastoris & Superintendentis
Calbensis ad ripas Sale.

STRENA CICORVM SOTE.

DE QVE LOGICA IPSORVM NO-
A IN SCHOLA ZERVESTENSI.
Plato, nec Socrates, nec Alexander Athenis Pro-
Aristotelici organi interpretes, nec Raymundus
Rodolphus Agricola, nec Cæsarius, nec Melanchla-
nius, nec Hyperius, nec Strigelius, nec Crusius,
Schola ulla, nec homo omnino
s uiderat antea.

Eiusdem ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΙΣ.

NEM ET CALVMNIAS VA-
Gregorij Bersmanni.

LI Anno D. M. XCI.